

Хала Ауріка Олександрівна, здобувачка вищої освіти біотехнологічного факультету

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Науковий керівник: Милостивий Роман Васильович, канд. вет. наук, доцент кафедри технології годівлі і розведення тварин

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

МЕТОДИ ОЦІНКИ ДОБРОБУТУ ПРОДУКТИВНИХ ТВАРИН

У сучасних умовах розвитку аграрного сектору питання забезпечення добробуту продуктивних тварин набуває стратегічного значення не лише з етичних, а й економічних та правових міркувань [5]. Зростання вимог до якості продукції, суспільний запит на гуманне поводження з тваринами, інтеграція до європейських стандартів та глобальні тренди сталого розвитку зумовлюють необхідність впровадження об'єктивних методів оцінки добробуту на фермах і в промислових господарствах [1, 5].

Поняття добробуту тварин включає фізіологічний стан, емоційне самопочуття, можливість реалізовувати природну поведінку, відсутність страждань і стресу [2, 6]. Науково обґрунтовані концепції, такі як принцип «п'яти свобод», формують універсальну основу для розробки етичних, правових і зоотехнічних стандартів забезпечення добробуту тварин. До них належать свобода від голоду і спраги, дискомфорту, болю, травм і хвороб, страху й страждань, а також можливість прояву видоспецифічної поведінки [5].

Сучасні методи оцінки добробуту базуються на комплексному підході, що поєднує спостереження за поведінкою тварин, аналіз фізіологічних показників (частота дихання, температура тіла, серцевий ритм), моніторинг продуктивності, визначення стану здоров'я, оцінку клінічних ознак і біохімічних маркерів стресу [3, 4]. Значне поширення набули автоматизовані системи моніторингу, які забезпечують безперервний збір даних про активність, споживання корму, зважування, пересування, а також дозволяють оперативно реагувати на зміни у стані тварин. Важливим є впровадження цифрових технологій, роботизованих систем та штучного інтелекту для підвищення точності оцінки, зниження суб'єктивного фактору й оптимізації менеджменту на фермах [6].

У європейській та світовій практиці дедалі більшого значення набуває нормативне регулювання й гармонізація вимог щодо добробуту. Міжнародні організації (OIE, EFSA, EC) впроваджують уніфіковані стандарти, розробляють рекомендації щодо оцінки, проводять навчальні програми для фахівців. Вітчизняні науковці й практики також активно впроваджують сучасні підходи до оцінки добробуту, інтегруючи фізіологічні та поведінкові критерії [5]. Проблемою залишається різна доступність технологій, різний рівень підготовки персоналу та недостатня обізнаність щодо переваг систематичного моніторингу.

Важливою тенденцією є поєднання традиційних і інноваційних підходів, врахування локальних особливостей, типу тварин, виробничих умов та екологічних факторів. Об'єктивна оцінка добробуту стає невід'ємною складовою системи

менеджменту, дозволяє підвищити продуктивність, знизити ризики захворювань, оптимізувати використання ресурсів та зміцнити позитивний імідж виробника у суспільстві [5-6].

Таким чином, сучасні методи оцінки добробуту продуктивних тварин базуються на багаторівневому аналізі фізіологічних та поведінкових індикаторів, впровадженні автоматизованих систем моніторингу та інтеграції світових стандартів у виробництво. Подальший розвиток цієї сфери передбачає підвищення кваліфікації фахівців, впровадження інноваційних технологій і розширення міжнародної співпраці.

Список використаних джерел:

1. Високос М. П., Милостивий Р. В., Тюпіна Н. В. Порівняльна оцінка впливу технологій і системи утримання на довголіття продуктивного використання корів голштинської породи зарубіжної селекції. Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК. Київ, 2014. Т. 2. № 1. С. 86–91.
2. Antonenko, P. P., Dorovskych, A. V., Vysokos, M. P., Mylostyvyi, R. V., Kalinichenko, O. O., & Vasilenko, T. O. (2018). Methodological bases and methods of scientific research in veterinary hygiene, sanitary and expertise. Dnipro, "Svidler A.L."
3. Duda, Y. V., Prus, M. P., & Shevchik, R. S. (2020). Seasonal influence on biochemical blood parameters in males of Californian rabbit breed. *Ukrainian Journal of Ecology*, 10 (4), 262–268. https://doi.org/10.15421/2020_197
4. Gutyj, B., Goralskyi, L., Mylostyvyi, R., Sokulskyi, I., Stadnytska, O., Vus, U., Khariv, I., Martyshuk, T., Leskiv, K., Vozna, O., Adamiv, S., & Petrychka, V. (2024). The influence of "Butaselmavit" on the antioxidant status of the cows' organisms during the development of endotoxycosis. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 26(114), 210-216. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11431>
5. Mylostyvyi, R. V. (2023). Veterinary, economic and social aspects of cattle welfare: a review. *One Health Journal*, 1(IV), 28–36. <https://doi.org/10.31073/onehealthjournal2023-iv-03>
6. Sejian, V., Silpa, M. V., Devaraj, C., Ramachandran, N., Thirunavukkarasu, D., Shashank, C. G., Madhusoodan, A. P., Suganthi, R. U., Mylostyvyi, R., Hoffmann, G., Simões, J. C. C., & Bhatta, R. (2024). The Welfare of Goats in Adverse Environments. *The Welfare of Goats*, 273–294. https://doi.org/10.1007/978-3-031-62182-6_7
7. Sklyarov, P., Fedorenko, S., & Naumenko, S. (2020). Oxidant/Antioxidant Balance in Cows and Sheep in Antenatal Pathology. *Ukrainian Journal of Ecology*, 10(5), 26–28. https://doi.org/10.15421/2020_201